

ДЖОН ГРИШАМ МИРИЗЛИВИ ДОСИЕТА

Превод от английски: Любомир Николов, 2009

chitanka.info

След седемнайсет години адвокатска практика, която по някаква забравена вече причина постепенно се бе ограничила само до обявяване на фалити и разводи, му се струваше потресаващо, че едно телефонно обаждане може да промени толкова много неща. Като делови човек, зает да урежда тежките проблеми на другите, Мак Стафорд неведнъж бе провеждал телефонни разговори, които преобръщаха драстично живота на хората — разговори за започване или приключване на бракоразводни дела; разговори относно сурови съдебни решения за родителски права; разговори с почтени хора, за да научат, че няма да получат обезщетение. Най-често всички тези разговори бяха неприятни. Но той никога не си бе и помислял, че едно телефонно обаждане може така бързо и драматично да доведе до собствения му развод и фалит.

Обаждането дойде по обед през един унил, мрачен и неособено натоварен вторник в началото на февруари. Секретарката Фрида бе излязла да хапне сандвич и да свърши някаква работа. В малката кантора нямаше други служители и Мак остана да дежури на телефона. Фактът, че бе сам, изигра решаваща роля в по-нататъшния развой на събитията. Ако бе вдигнала Фрида, щеше да има въпроси, и то много. Всъщност голяма част от последвалото нямаше да се случи, ако тя си седеше на мястото в приемната близо до входната врата на малката кантора, известна под името „Джейкъб Маккинли Стафорд — адвокатски услуги“.

След третия сигнал Мак грабна слушалката на телефона върху бюрото си и рязко изрече обичайното: „Адвокатска кантора.“ Получаваше средно по петдесет обаждания на ден, най-често от скарани съпрузи и настървени кредитори, и отдавна бе усвоил навика да променя гласа си и да не се представя, ако онзи, който звъни, не е прослушан от Фрида. Мразеше сам да вдига телефона, но се нуждаеше от клиенти. Както всеки друг адвокат в Клантън, а такива имаше много, той не знаеше кога поредният разговор ще се окаже големият удар, голямата риба, голямото дело, което да му донесе огромен хонорар и може би дори да го спаси от сегашната безизходица. Мак си мечтаеше за такова обаждане от години — толкова отдавна, че не искаше да го признае дори пред себе си.

И през този студен зимен ден с едва доловим дъх на сняг из въздуха обаждането най-сетне дойде.

Мъжки глас с непознат северняшки акцент каза:

— Да. Свържете ме с мистър Мак Стафорд, ако обичате.

Гласът бе твърде любезен и далечен, за да го разтревожи, затова той отвърна:

— Мак е на телефона.

— Мистър Мак Стафорд, адвокатът?

— Точно така. Кой се обажда?

— Името ми е Марти Розенбърг от „Дърбан и Ланг“, Ню Йорк.

— Ню Йорк ли? — попита Мак по-бързо, отколкото се полагаше.

Ню Йорк, естествено. Макар че работата му никога не го бе водила близо до големия град, той определено знаеше за „Дърбан и Ланг“. Всеки адвокат в Америка бе чувал за тази фирма.

— Точно така. Може ли да ви наричам Мак?

Гласът говореше забързано, но любезно и Мак изведнъж си представи как мистър Розенбърг седи във великолепен кабинет с картини по стените, а наоколо сътрудници и секретарки подтичват да изпълнят всяка негова заповед. И все пак въпреки цялото си могъщество той искаше да разговарят приятелски. Мак усети как го облива вълна от неувереност, когато огледа мизерната си кантора и се зачуди дали мистър Розенбърг вече не го е сметнал за поредния провинциален неудачник, щом сам вдига телефона.

— Разбира се. А аз ще ви казвам Марти.

— Чудесно.

— Извинявай, Марти, че сам вдигам телефона, но секретарката ми излезе на обяд.

За Мак беше важно да избистри ситуацията и да покаже на човека отсреща, че е истински адвокат с истинска секретарка.

— Да, добре. Забравих, че сте с един час след нас — заяви Марти с леко пренебрежение, първият намек, че може би ги дели нещо повече от часовете пояси.

— Какво мога да направя за теб? — попита Мак, за да овладее разговора.

Край на празните приказки. И двамата бяха важни, заети юристи. Мозъкът му работеше на пределни обороти, докато опитваше да се сети за някое дело, досие или правен случай, способен да породии интерес от страна на една толкова голяма и реномирана фирма.

— Виж, ние представяваме интересите на една швейцарска компания, която наскоро изкупи основния пакет акции на южнокорейския концерн „Тинзо“. Чувал ли си за „Тинзо“?

— Естествено — побърза да отговори Мак, но всъщност се ровеше из паметта си в търсене на някакъв спомен за „Тинзо“. Да, нещо му се въртеше в главата, но беше съвсем смътно.

— А според старите архиви на „Тинзо“ някога ти си движил иска на група дървосекачи, които твърдели, че са били наранени от дефектни моторни резачки, произведени от клона на „Тинзо“ във Филипините.

О, това ли било! Сега вече Мак беше в час. Вече си спомняше, макар и не с пълни подробности. Случаите бяха отдавнашни, стари и почти забравени, защото Мак всячески се опитваше да ги прогони от съзнанието си.

— Ужасни рани — каза все пак той.

Ужасни или не, раните не бяха чак толкова страшни, че да го накарат да заведе дело. Беше подготвил документите преди години, но загуби интерес, след като не успя да осигури с блъф бързо споразумение. Познанията му в областта на обезщетенията бяха, меко казано, скромни. Въпросните моторни резачки на „Тинзо“ имаха впечатляващо досие за безопасност. И най-важното — делата за дефектни продукти бяха сложни, скъпи, над неговите възможности и обикновено се водеха пред съдебни заседатели, което Мак винаги се старяше да избегне. Спокойствието беше в разводите и личните фалити плюс от време на време по някое дарение или завещание. Не носеха кой знае какви хонорари, но той и повечето останали адвокати в Клантън успяваха да изкарват хляба си, като избягваха почти всякакви рискове.

— Нямаме данни при вас да е завеждано дело по случая — каза Марти.

— Засега — уточни Мак с цялата дързост, на която беше способен.

— Колко такива случая имаш, Мак?

— Четири — отвърна той, макар че не беше сигурен в точната бройка.

— Да, така е и според нашата документация. Разполагаме с четирите писма, които си пратил на компанията преди известно време.

Но не личи да има напредък след първоначалната кореспонденция.

— Работата по досиетата продължава — увери го Мак.

Лъжеше, макар че в думите му се криеше и частица истина. Формално погледнато, досиетата все още се водеха за открити, но той не ги бе докосвал от години. Наричаше ги „миризливите досиета“. Колкото повече отлежаваха, толкова по-силно миришеха.

— Имаме шестгодишен срок на давност — добави самодоволно той, сякаш се канеше още утре да настъпи педала и да се втурне в съдебна атака.

— Твърде необичайно, ако ми разрешиш да го кажа промърмори замислено Марти. — Повече от четири години никакво движение по случая.

Опитвайки се да отклони разговора от собствената си немарливост, Мак реши да хване бика за рогата.

— Накъде биеш, Марти?

— Ами... швейцарските ни клиенти искат да разчистят архивите си и да се отърват от евентуални съдебни искове. Те са европейци, разбира се, и не схващат как работи нашата правна система. Между нас казано, направо се ужасяват от нея.

— И с право — вметна Мак, сякаш редовно скубеше грамадни обезщетения от провинили се корпорации.

— Искат тия неща да изчезнат от архивите и ми поръчаха да проуча възможността за споразумение.

Мак бе скочил от мястото си и притискаше слушалката между челюстта и рамото си. Сърцето му биеше лудо, ръцете му трескаво търсеха някое от миризливите досиета сред купищата стари папки върху наклонения шкаф зад бюрото му — отчаян опит да открие имената на своите клиенти, осакатени преди години от калпавите моторни резачки на „Гинзо“. Моля? Споразумение? Тоест парите да минат от ръцете на богатите в джоба на бедните? Просто не можеше да повярва, че е чул тази дума.

— Там ли си, Мак? — попита Марти.

— О, да, просто прелиствах едно досие. Дай да видим. Всички резачки са били модел 58X, шейсетсантиметрови, с търговско название „Лазерен лъч“. Мощен професионален модел, но по някаква причина предпазителите на веригата са били дефектни и много опасни.

— Точно така, Мак. Не се обаждам да спорим кое е било дефектно, това е работа на съда. Говоря за споразумение. Схващаш ли? И още как, едва не изтърси Мак.

— Разбира се, с удоволствие бих обсъдил подобна възможност. Ти очевидно имаш нещо наум. Нека го чуем.

Отново бе седнал. Ровеше из досието, търсеше дати и се молеше да не е изтекла шестгодишната давност по някой от станалите тъй важни случаи.

— Да, Мак, имам предложение, но трябва от самото начало да те предупредя, че моят клиент ме инструктира да не преговарям. Ако успеем да уредим въпроса бързо и съвсем тихо, тогава ще напишем чековете. Но започнем ли да се караме, парите изчезват. Наясно ли сме, Мак?

О, да. Всичко беше кристално ясно. Мистър Марти Розенбърг в своя луксозен кабинет високо над Манхатън нямаше представа колко бързо и евтино може да уреди изчезването на досиетата. Мак би приел всичко. Осакатените му клиенти отдавна бяха престанали да се обаждат.

— Разбрахме се — каза Мак.

Марти смени скоростта и думите му станаха още по-отсечени:

— По наша сметка ще загубим около сто хиляди за защита по тези дела пред федерален съд, и то ако успеем да ги съберем в един общ процес. Разбира се, това са само догадки, тъй като исковете не са подадени и откровено казано, с оглед на оскъдните материали, няма вероятност да се стигне до съд. Да сложим още сто хиляди за телесните повреди — напомням, че никоя от тях не е документирана, но доколкото разбрахме, има изгубени ръце и пръсти. Както и да е, ще платим по сто хиляди на пострадали, добавяме стойността на защитата и общата сума възлиза на половин милион долара.

Макс зяпна и едва не глътна слушалката. Както е обичайно за адвокатите, беше готов да поиска поне три пъти повече от първоначалното предложение, но за няколко секунди загуби дар слово и дъхът му спря.

Марти продължи:

— Обезщетението е еднократно и поверително, без признаване на вина. Офертата остава в сила трийсет дни — до десети март.

За Мак дори едно предложение от десет хиляди долара на иск би било потресаващ късмет. Той жадно глътна въздух и се напрегна да съчини отговор.

Марти допълни:

— Пак повтарям, Мак, просто се мъчим да излезем на чисто. Ти какво мислиш?

Какво мисля, повтори си Мак. Мисля, че моят дял е четирийсет на сто и сметката не е трудна. Мисля, че миналата година изкарах общо деветдесет и пет хиляди и половината отидоха за разходи — заплатата на Фрида и сметките за кантората, — което ми остави чисти около четирийсет и шест хиляди, преди да платя данъците, тоест по-малко, отколкото спечели жена ми като заместник-директор на гимназията в Клантън. Много неща си мисля в момента, някои съвсем произволни, например: първо, да не се шегуваш? Второ, кой от някогашните ми състуденти може да ми скрои такъв номер? Трето, ако е истина, как да не допусна вълците до чудесния си хонорар? Четвърто, жена ми и двете ми дъщери ще профукат парите за по-малко от месец. Пето, Фрида ще поиска тлъста премия. Шесто, как да се обърна към пострадалите клиенти, след като толкова години ги пренебрегнах? И тъй нататък. Много неща си мисля, мистър Розенбърг.

— Много щедро, Марти — успя най-сетне да изрече Мак. — Сигурен съм, че клиентите ми ще бъдат доволни.

След първоначалния шок мозъкът му започваше отново да се избистря.

— Добре. Договорихме ли се?

— Чакай да си помисля. Естествено, трябва да го обсъдя с клиентите си и това може да отнеме няколко дни. Става ли да ти звънна след седмица?

— Разбира се. Но ние държим да приключим със случая час по-скоро, тъй че побързай. И, Мак, просто нямам думи да подчертая колко държим да не се разчува. Съгласен ли си споразуменията да минат в пълно мълчание?

За толкова пари Мак би се съгласил на каквото и да било.

— Естествено — каза той. — Нито дума пред никого.

Говореше съвършено сериозно. Вече си мислеше кои хора не бива да узнаят за неговия голям удар.

— Чудесно. Значи ще ми звънеш след седмица?

— Точно така, Марти. Слушай, моята секретарка е голямо дрънкало. По-добре недей да се обаждаш тук. Аз ще те потърся другия вторник. По кое време?

— Да кажем към единайсет източно време.

— Дадено, Марти.

Мак взе телефонния номер и адреса му, след което затвори. Според дигиталния брояч на телефона разговорът бе траял осем минути и четирийсет секунди.

Миг по-късно телефонът извънтя отново, но Мак само го изгледа. Страхуваше се да не подплаши късмета. Вместо да вдигне, отиде в предната част на кантората, където върху широкия прозорец бе изписано неговото име, и погледна към отсрещната сграда на окръжния съд. Там в момента разни учили-недоучили адвокатчета дъвчеха студени сандвичи в съдебните зали и се пазаряха за още петдесет долара месечна издръжка и дали съпругата да вземе хондата, а съпругът тойотата. Знаеше, че са там, защото винаги бяха там, а често и той с тях. В канцеларията в края на коридора други адвокати се ровеха из поземлените регистри, ипотечните документи и прашните градоустройствени планове, разменяйки си с унило чувство за хумор шеги, забавни случки и остроумия, които бе чувал хиляди пъти. Преди година–две някой бе преброил в Клантън общо петдесет и един адвокати и буквално всички бяха наблъскали канторите си около площада срещу съда. Хранеха се в едни и същи закусвални, срещаха се в едни и същи кафенета, подмамваха едни и същи клиенти и почти всички имаха едни и същи оплаквания и жалби от занаята си. По някакво чудо градчето с десет хиляди жители осигуряваше достатъчно конфликти за издръжка на петдесет и един адвокати, когато в действителност бяха потребни поне два пъти по-малко.

Мак рядко се бе чувствал потребен. Вярно, жена му и дъщерите му се нуждаеха от него, макар че често се питаше дали няма да бъдат по-щастливи, ако просто изчезне. Всъщност отдавна бе осъзнал, че ако внезапно затвори кантората, малцина ще забележат. Никой клиент нямаше да остане без правна защита. Другите адвокати щяха да се усмихват тайничко, че имат един конкурент по-малко. След месец-два никой в съда не би усещал липсата му. Тези мисли го натъжаваха години наред. Но истински го потискаше не миналото или настоящето, а бъдещето. Перспективата един ден да се събуди на шейсет години и

пак да потътри крака към кантората — несъмнено все същата, — да попълва документи за разводи по взаимно съгласие и мизерни фалити на хора, които едва успяват да платят скромните му хонорари... е, това стигаше, за да трови всеки ден от живота му. И за да го превърне в много нещастен човек.

Той искаше да се измъкне. Да се отърве, докато още е млад.

Един адвокат на име Уилкинс мина по тротоара, без да погледне към прозореца на Мак. Уилкинс беше тъпак, работещ през три врати от него. През един късен следобед преди години, докато си пийваше с трима други адвокати, сред които беше и Уилкинс, Мак се разприказва за плановете си да направи големия удар с исковете за моторните резачки. Разбира се, те не стигнаха доникъде и след като Мак не успя да убеди някой от по-способните адвокати в щата да се включи в играта, досиетата постепенно се размиришаха. Уилкинс, каквато си беше гадина, започна редовно да подмята на Мак пред другите адвокати: „Хей, Мак, как върви големият ти проект за резачките?“ Или: „Хей, Мак, уреди ли вече исковете за злополуките?“ Но след време дори и Уилкинс забрави за случая.

Хей, Уилкинс, я виж това споразумение, мой човек! Половин милион на масата, двеста хиляди от тях право в моя джоб. Поне толкова, а може и повече. Хей, Уилкинс, изкарал ли си двеста хиляди за последните пет години?

Но Мак знаеше, че Уилкинс никога няма да разбере. Никой нямаше да разбере и това не го притесняваше.

След малко Фрида щеше да влезе шумно както винаги. Мак изтича зад бюрото си, набра номера в Ню Йорк, попита за Марти Розенбърг и когато секретарката му отговори, той затвори телефона и се усмихна. Провери ангажиментите си за следобеда — бяха унили и мрачни като времето навън. Един нов развод в два и половина и един текущ в четири и половина. Имаше списък с петнайсет номера, на които да се обади, но нито един от разговорите не го изкушаваше. Миризливите досиета продължаваха да гният върху шкафа. Той грабна палтото, остави куфарчето си и се измъкна през задната врата.

Колата му беше малко беемве на двеста и петдесет хиляди километра. Лизингът изтичаше след пет месеца и той вече се тревожеше какво ще кара после. Тъй като дори и от най-безпаричния адвокат се очаква да кара нещо впечатляващо, той тихомълком

проучваше пазара, твърдо решен да запази предпочитанията си в тайна. Каквото и да избере, жена му нямаше да го одобри, а засега просто не беше готов за подобен скандал.

Любимият му бирен маршрут започваше от универсалния магазин на Паркър в едно градче на тринайсет километра от Клантън, където никой не го познаваше. От там си купи шест вносни бири в яркозелени бутилки — чудесно питие за специален ден като днешния — и продължи на юг по тесните селски пътища, докато престана да среща коли. Слушаше как по радиото Джими Бъфет пее за платноходки, ром и живот, за какъвто Мак мечтаеше отдавна. През лятото, преди да започне да учи право, Мак бе отишъл за две седмици на водолазна ваканция на Бахамите. Това беше първото му пътуване в чужбина и той копнееше да го повтори. Година след година досадата на адвокатската практика натежаваше, бракът му ставаше все по-отегчителен и Мак все по-често слушаше Бъфет. Би се справил с живот на яхта. Беше напълно готов за такава промяна.

Паркира на едно уединено място за пикник край езерото Чатола — най-голямото в радиус от осемдесет километра — и леко откряна прозореца, но остави двигателя включен заради отоплението. Отпи глътка бира и се загледа към езерото, където през лятото гъмжеше от моторници за водни ски и малки катамарани, но през февруари не се мяркаше жива душа.

Все още чуваше съвсем ясно гласа на Марти. Можеше с лекота да преповтори целия разговор, почти дума по дума. Мак си заговори сам, после запя заедно с Бъфет.

Това бе неговият момент — шанс, какъвто едва ли щеше да срещне повторно. Мак най-сетне се убеди, че не сънува. Парите бяха на масата. Сметката бе пределно ясна.

Посипаха се редки снежинки, които се топяха веднага щом докосваха земята. Дори надеждата за четири-пет сантиметра сняг вълнуваше града и Мак знаеше, че сега децата в училище са се струпали пред прозорците, тръпнещи от мисълта, че могат да ги разпуснат. Жена му навярно звънеше в кантората с инструкции да отиде да прибере момичетата. Фрида го търсеше. След третата бира той заспа.

Пропусна срещата в два и половина, без изобщо да се притеснява. Пропусна и тази в четири и половина. Беше си запазил

една бира за обратния път и в пет и петнайсет се вмъкна през задната врата на кантората, където моментално се озова срещу вбесената секретарка.

— Къде беше? — попита Фрида.

— Излязох да се поразходя с колата — отговори той, докато сваляше палтото и го закачаше в коридора.

Тя го последва в кабинета с ръце на кръста, точно като жена му.

— Пропусна две срещи — със семейства Мадънс и Гарнър — и те никак не са доволни. Миришеш на пивоварна.

— В пивоварните правят бира, нали?

— Сигурно. Току-що прати по дяволите хиляда долара хонорар.

Той се тръшна на стола и събори няколко папки от бюрото.

— И какво?

— Какво ли? Ами това, че се нуждаем от всеки клиент. Не си в състояние да подбиращ. Миналия месец не изкарахме колкото за разноските, а този е още по-зле. — Гласът ѝ беше писклив, остър, бърз и изтънял от злобата, трупана с часове. — На бюрото ми има куп сметки, а в банката няма пари. Другата банка настоява да предприемеш нещо по кредита, който си взел неизвестно защо.

— Откога работиш тук, Фрида?

— От пет години.

— Много е. Събирай си нещата и изчезвай. Веднага.

Тя онемя. Закри с длани устата си и едва успя да изрече:

— Уволняваш ли ме?

— Не. Пестя от разходите. Съкращавам персонала.

Тя веднага премина в контраатака с нервен смях.

— А кой ще вдига телефона, кой ще се занимава с машинописа, кой ще плаща сметките, кой ще подрежда папките, кой ще се грижи за клиентите и ще те пази от неприятности?

— Никой.

— Ти си пиан, Мак.

— Не колкото трябва.

— Не можеш да оцелееш без мен.

— Моля те, просто си тръгвай. Няма да споря.

— Ще останеш без пукната пара — изръмжа тя.

— Вече съм останал.

— А сега си губиш и ума.

— И него изгубих. Моля те.

Тя се въртна намусено, а Мак вдигна крака на бюрото. Десетина минути Фрида тряскаше чекмеджета и тропаше из приемната, след което извика:

— Знаеш ли, че си мръсно копеле?

— Чух те. Сбогом.

Външната врата се затръшна и настана тишина. Първата крачка беше направена.

Един час по-късно той пак излезе. Беше студено и тъмно, а снегът бе спрял. Още му се пиеше и не искаше да се прибира у дома, нито пък да го видят в някой от трите бара в центъра на Клантън.

Мотел „Ривиера“ се намираше източно от града, край шосето за Мемфис. Беше мизерна дупка от средата на миналия век с миниатюрни стаички, за някои от които бе известно, че се наемат на час, малко кафене и тясно фоайе. Марк се закотви на бара и си поръча наливна бира. Джубокът свиреше кънтри, на екрана над него колежански отбори играеха баскетбол, а наоколо седеше обичайната сбирщина от пътешественици, търсеци евтин подслон, и отегчени местни пиячи, всичките доста над петдесетте. Мак не познаваше никого, освен бармана — кореняк, чието име не успя да си спомни. Рядко посещаваше „Ривиера“.

Купи си пура, запали я и отпи от бирата. След няколко минути извади малък бележник и започна да пише. За да скрие от жена си колко е загазил във финансово отношение, той бе регистрирал адвокатската кантора като дружество с ограничена отговорност — последен писък на модата сред адвокатите. Той беше единствен собственик и повечето му дългове се събираха там: двайсет и пет хиляди долара кредит, взет преди шест години и без изгледи да бъде погасен скоро; две кредитни карти, използвани както за лични, така и за служебни разходи — лимитът им беше десет хиляди и той се крепеше малко под него с минимални вноски; и, разбира се, обичайната задлъжнялост за канцеларско оборудване. Най-големият дълг на кантората беше ипотеката от сто и двайсет хиляди долара за сградата, която Мак закупи преди осем години въпреки гръмогласните възражения на жена си. Месечната вноска възлизаше на хиляда и четиристотин долара и празните помещения на втория етаж не

изплащаха нищичко от нея, макар Мак твърдо да бе вярвал, че ще може да ги дава под наем.

През този чудесен мрачен февруарски ден Мак изоставаше с две вноски по ипотеката.

Той поръча още една бира и продължи да разсъждава над проблемите си. Можеше да фалира, да предаде досиетата на някой познат адвокат и да си тръгне като свободен човек без капка притеснение или унижение, защото той, Мак Стафорд, нямаше да е тук, та хората да го сочат с пръст и да си шушукат.

Кантората беше лесна. Но не така стояха нещата с брака.

Той пи до десет, после потегли към къщи. Спря на алеята пред скромната си къща в един стар квартал на Клантън, изключи двигателя и фаровете и се облегна назад. Във всекидневната светеше. Жена му явно го чакаше.

Бяха купили къщата от баба ѝ преди петнайсет години, малко след като се ожениха, и още от самото начало Лайза искаше нещо по-голямо. Сестра ѝ беше омъжена за лекар и двамата имаха чудесен дом близо до голф клуба, където живееха повечето лекари, банкери и някои адвокати. Там се живееше далеч по-добре, защото къщите бяха нови, с басейни и тенис кортове, а игрището за голф се намираще буквално зад ъгъла. Почти през целия си семеен живот Мак трябваше да търпи натяквания, че нямат напредък в изкачването по социалната стълбица. Напредък ли? Мак знаеше, че всъщност се плъзгат надолу. Колкото по-дълго оставаха в бабината къща, толкова по-малка им се струваше.

Семейството на Лайза притежаваше от няколко поколения единствения циментов завод в Клантън, което ги поставяше сред висшето общество на града, но не се отразяваше сериозно върху банковите им сметки. Говореше се, че имали „семейни пари“ — статус, свързан най-вече със снобизъм, но не и с реално богатство. Навремето изглеждаше добра идея да се омъжи за адвокат, но петнайсет години по-късно Лайза започваше сериозно да се съмнява в нея и Мак го знаеше.

Лампата на верандата светна.

Ако предстоеше скандал по утвърдената вече схема, момичетата — Хелън и Марго — щяха да наблюдават от първия ред. Вероятно майка им вече няколко часа въртеше телефони и хвърляше покъщнина и сред цялото това буйство със сигурност се беше погрижила

дъщерите ѝ да узнаят кой е прав и кой крив. Двете бяха вече тийнейджърки и по всичко личеше, че ще се превърнат в точни копия на Лайза. Разбира се, Мак ги обичаше, но на третата бира край езерото бе стигнал до решението, че може да живее и без тях.

Вратата се отвори и тя изникна на прага. Стъпи на тясната веранда, скръсти голите си ръце и през замръзналата морава отправи свиреп поглед право в примигващите очи на Мак. Той ѝ върна жеста и слезе от колата. Затръшна вратата, а жена му злобно изстреля въпроса:

— Къде беше?

— В кантората — рязко отвърна той и докато правеше първата крачка, мислено си напомни да стъпва внимателно, за да не залита. Устата му беше пълна с ментова дъвка, макар че нямаше намерение да залъгва когото и да било. Алеята слизаше полегато от къщата към улицата.

— Къде беше? — повтори тя още по-високо.

— Моля те, съседите ще чуят.

Той не забеляза навреме заледената ивица между своята и нейната кола, а когато я видя, нещата вече бяха извън контрол. Подхлъзна се напред, изохка и заби чело в задната броня на колата ѝ. За момент светът наоколо почерня, а когато се опомни, Мак долови трескави женски гласове, един от които обяви:

— Той е пиян.

Благодаря, Лайза.

Главата му се цепеше, всичко пред очите му беше размазано. Лайза стърчеше над него и говореше несвързано: „О, Боже, тече му кръв!“, „Баща ви е пиян!“ и „Тичайте да позвъните на 911!“

За щастие той пак загуби съзнание, а когато отново можеше да чува, вече командваше мъжки глас. Беше съседът мистър Браунинг.

— Погрижи се за леда, Лайза, и ми подай онова одеяло. Има много кръв.

— Той е пил — каза Лайза, продължавайки да търси съюзници.

— Сигурно не усеща нищо — добави услужливо мистър Браунинг. Двамата с Мак враждуваха от години.

Макар че можеше да каже нещо, Мак реши, както лежеше на студа, просто да затвори очи и да остави другите да се тревожат за него. Не след дълго чу сирената на линейка.

* * *

Всъщност в болницата му хареса. Лекарствата бяха приятни, сестрите го смятаха за сладур и той разполагаше с идеално оправдание да не ходи в кантората. Имаше шест шева и грозна синина на челото, но както Лайза уведоми някого по телефона, докато си мислеше, че е заспал, нямаше „допълнителни мозъчни увреждания“. След като бе потвърдено, че раните му не са сериозни, тя престана да идва в болницата. Не пускаше и момичетата. Той не бързаше да се прибира, а тя не бързаше да го види у дома. Но след два дни лекарят нареди да го изпишат. Докато си събираше нещата и се сбогуваше със сестрите, Лайза влезе в стаята и затвори вратата. Седна на единствения стол, кръстоса ръце и преметна крак върху крак, сякаш се канеше да остане задълго, а Мак се отпусна на леглото. Последната доза „Перкоцет“ все още действаше и той се чувстваше великолепно замаян.

— Уволнил си Фрида — каза тя със стиснати зъби и вдигнати вежди.

— Да.

— Защо?

— Защото ми писна от голямата ѝ уста. Теб какво те засяга? Ти мразиш Фрида.

— Какво ще стане с кантората?

— Ако не друго, поне ще стане много по-тихо. И преди съм уволнявал секретарки. Не е кой знае какво.

Настъпи мълчание. Тя разтвори ръце и започна да суче кичур коса с пръст. Това означаваше, че обмисля нещо сериозно и се кани да го изрече.

— Утре в пет имаме час при доктор Хуанита — обяви тя.

Речено — сторено. Никакви възражения.

Доктор Хуанита бе от тримата дипломирани брачни консултанти в Клантън. Мак ги познаваше професионално покрай работата си като бракоразводен адвокат. Познаваше ги и лично, защото Лайза го бе мъкнала на консултации и при тримата. Защото той се нуждаеше от консултации. Тя, разбира се, не. Доктор Хуанита винаги заставаше на страната на жените, тъй че нейният избор не го изненада.

— Как са момичетата? — поинтересува се Мак.

Знаеше, че отговорът ще бъде ужасен, но ако не се проявеше интерес, по-късно тя щеше да се оплаче на доктор Хуанита: „Дори не попита за момичетата.“

— Унижени. Баща им се прибира пиан посред нощ, пада на алеята, чупи си черепа и го откарват в болницата, където се оказва, че алкохолът в кръвта му е два пъти над разрешеното. Целият град знае.

— Ако всички знаят, то е, защото ти си се раздрънкала. Не можеш ли просто да си държиш езика зад зъбите?

Лицето ѝ пламна, в очите ѝ заблестя ненавист.

— Ти... ти... ти си жалък. Знаеш ли, че си жалък, нещастен пияница?

— Не съм на същото мнение.

— По колко пиеш?

— Не достатъчно.

— Трябва ти помощ, Мак. Сериозна помощ.

— И очакваш да я получа от доктор Хуанита?

Тя изведнъж скочи и се втурна към вратата.

— Няма да се карам в болница.

— Разбира се. Предпочиташ да се караш пред момичетата.

Тя дръпна вратата и каза:

— Утре в пет и мисли му, ако не дойдеш.

— Ще видя.

— И не се прибирай довечера.

Тя затръшна вратата и Мак чу как токчетата ѝ гневно тракат по коридора.

* * *

Първият клиент от големия съдебен проект на Мак беше професионален дървосекач на име Одел Гроув. Преди почти пет години деветнайсетгодишният син на мистър Гроув се нуждаеше от бърз развод и попадна в кантората на Мак. Докато придвижваше документите на момчето, което също работеше в дърводобива, Мак узна за сблъсъка между Одел и една моторна резачка, която се оказала по-опасна от другите. По време на работа веригата се скъсала, предпазителят не издържал и Одел загубил лявото си око. Сега носеше

черна превръзка и точно тя помогна на Мак да разпознае своя отдавна забравен клиент, когато влезе в кафенето на паркинга за камиони близо до градчето Карауей. Беше малко след осем часа сутринта на другия ден след изписването му от болницата. Миналата нощ бе спал в кантората. След като момичетата тръгнаха на училище, той се промъкна в къщата да си вземе дрехи. За да не бие на очи сред местните жители, носеше ботуши и камуфлажен костюм, който обличаше от време на време, когато ходеше на лов за елени. Ниско нахлупена скиорска шапка прикриваше прясната рана на челото му, но не можеше да скрие всички синини. Мак вземаше болкоуспокоителни и ушите му звънтяха. Хапчетата му даваха смелост да пристъпи към неприятната среща. Нямаше избор.

Одел с черната превръзка на окото ядеше палачинки, разговаряше шумно с някакви познати през три маси и не поглеждаше към Мак. Според досието се бяха срещнали на същия паркинг преди четири години и десет месеца, когато Мак за пръв път уведоми Одел, че има солидни основания за иск срещу производителя на моторната резачка. Последният им контакт беше преди почти две години. Тогава Одел позвъни в кантората и с доста рязък тон пожела да узнае какво става с иска и солидните основания. След това досието се размърдя.

Мак си поръча кафе на бара, прегледа вестника и зачака утринната навалица да тръгне на работа. Най-сетне Одел и двамата му колеги приключиха със закуската и спряха на касата. Мак остави един долар за кафето и ги последва навън. Докато тримата вървяха към служебния камион, Мак преглътна с усилие и изрече:

— Одел.

Секачите спряха и Мак ги поздрави сърдечно.

— Одел, аз съм Мак Стафорд. Навремето уредих развода на сина ти Люк.

— Адвокатът? — попита объркано Одел. Той огледа ботушите, ловджийския костюм и ниско нахлупената скиорска шапка на Мак.

— Да, от Клантън. Имаш ли минутка?

— Какво...

— Само ми отдели една минута. Малък делови въпрос.

Одел погледна колегите си и тримата свиха рамене.

— Ще те чакаме в камиона — рече единият.

Както повечето мъже, които по цял ден секал дървета из горските дебри, Одел имаше мощни рамене и гърди, яки бицепси и задебелили длани. А с единственото си здраво око можеше да изрази такова презрение, каквото повечето хора не успяват и с две.

— Какво става? — попита той и плю настрани.

От ъгълчето на устните му стърчеше клечка за зъби. На лявата му буза се виждаше белег — вечен спомен от „Тинзо“. Злополуката му бе отнела едно око и един месец работа, нищо повече.

— Приключвам с адвокатската практика — каза Мак.

— Какво означава това, по дяволите?

— Означава, че затварям кантората. Мисля, че ще успея да изкопча малко пари от твоя случай.

— Май съм го чувал и преди.

— Ето каква е сделката. До две седмици мога да ти осигуря двайсет и пет хиляди в брой, но само ако пазиш всичко в най-строга тайна. Трябва да мълчиш като гроб и да не казваш на никого.

За човек, който през целия си живот не бе виждал и пет хиляди в брой, перспективата изглеждаше безкрайно примамлива. Одел се озърна да види дали са сами. Задъвка клечката, сякаш това му помагаше да мисли.

— Нещо ми намирисва — каза той и превръзката на окото му трепна.

— Не е сложно, Одел. Става дума за бързо споразумение, защото фирмата — производител на резачките, ще бъде закупена от друга компания. Случва се непрекъснато. Биха искали да забравят за тия стари иски.

— И всичко е според закона? — попита Одел, сякаш на този адвокат не можеше да се вярва.

— Разбира се. Те ще платят парите, но само ако споразумението остане в тайна. Пък и помисли колко проблеми ще имаш, ако хората разберат, че разполагаш с толкова много пари.

Одел погледна втренчено камиона и двамата си приятели в кабината. После си спомни за жена си и майка си, за единия си син, излежаващ присъда за наркотици, за другия, който беше безработен, и без усилие се сети за още мнозина, които с удоволствие биха му помогнали да се отърве от парите. Мак знаеше какво му минава през главата и добави:

— Пари в брой, Одел. От моя джоб в твоя и никой няма да научи. Дори данъчните.

— Не са ли склонни да дадат повече? — попита Одел.

Мак се навъси и ритна един камък.

— Нито цент, Одел. Нито цент. Двайсет и пет хиляди или нищо. И трябва да действаме бързо. Мога да ти връча парите след по-малко от месец.

— Какво очакваш да направя?

— Ела тук другия петък в осем сутринта. Нуждая се от един подпис, след което ще взема парите.

— А ти колко печелиш?

— Не е важно. Искаш ли парите или не?

— Не са много за цяло око.

— Прав си, но повече няма да получиш. Да или не?

Одел пак плю на асфалта и прехвърли клечката в другия край на устните си. Накрая каза:

— Май че да.

— Добре. Другия петък в осем сутринта. И ела сам.

При първата им среща преди години Одел бе споменал, че познава друг дървосекач, който загубил китката си при работа със същия модел моторна резачка на „Тинзо“. Тази втора злополука бе вдъхновила Мак да мечтае за атака на широк фронт, за шумен съдебен процес от името на десетки, може би дори стотици осакатени ищци. По онова време просто усещаше парите в ръцете си.

След дълго търсене бе открил ищец номер две в една пуста низина сред гъсти борови гори в съседния окръг Полк. Името му беше Джеръл Бейкър — трийсет и една годишен бивш дървосекач, който не можеше повече да упражнява професията си само с една ръка. Вместо това двамата с братовчед му бяха направили в караваната си лаборатория за производство на амфетамини и от тази дейност Джеръл печелеше много повече, отколкото от рязането на дървета. Новата му кариера обаче се оказа не по-малко опасна от предишната и Джеръл едва се отърва от огнена гибел, когато лабораторията избухна, изпепелявайки оборудването, инвентара, караваната и братовчедата. Джеръл бе осъден, хвърлен в затвора и от там написа няколко писма до адвокатата си в Клантън, в които питаше как се придвижва колективният им иск срещу „Тинзо“. Естествено, отговор не получи. След няколко

месеца го пуснаха под гаранция и се носеха слухове, че пак живее някъде наоколо. Мак не бе разговарял с него поне от две години.

А да разговаря с него сега би било адски трудно, ако не и невъзможно. Къщата на майка му беше изоставена. Съседът не прояви ни най-малко желание да помогне, докато Мак не обясни, че трябва да върне на Джеръл триста долара. Тъй като Джеръл вероятно дължеше пари на всички съседи на майка си, няколко подробности излязоха наяве. Мак определено не приличаше на наркопласьор, служител, който връчва призовки, или съдебен надзорник. Съседът посочи нагоре по пътя и отвъд хълма и Мак последва неговите указания. Докато навлизаше все по-навътре в боровите гори на окръг Полк, той намекна на още няколко души, че носи пари. Наближаваше пладне, когато черният път свърши. Стара каравана стърчеше унило върху циментови блокчета, обрасли с бръшлян. Стискайки револвера в джоба си, адвокатът предпазливо се приближи до караваната. Провисналата врата се отвори бавно.

Джеръл излезе на паянтовата дъсчена веранда и изгледа свирепо Мак, който застина на пет-шест метра от него. Макар и гол до кръста, Джеръл изглеждаше облечен, защото по гърдите и ръцете му се синееше богата колекция от затворнически татуировки. Косата му беше дълга и мръсна, тялото мършаво и очевидно съсипано от амфетамините. По вина на „Тинзо“ беше загубил лявата си ръка, но в дясната стискаше рязана двуцевка. Кимна, но не проговори. Дълбоко хлътналите очи му придаваха вид на призрак.

— Аз съм Мак Стафорд, адвокат от Клантън. Ти си Джеръл Бейкър, нали?

Мак с тревога очакваше пушката да се надигне за изстрел, но тя не помръдна. Колкото и да бе странно, клиентът отпрати към него беззъба усмивка, която изглеждаше по-страшна от оръжието.

— Аха — изръмжа той.

Десетина минути разговаряха удивително любезно, като се имат предвид обстановката и досегашните им отношения. Щом осъзна, че му предстои да получи двайсет и пет хиляди долара в брой, Джеръл изведнъж стана кротък като агънце и дори покани адвоката да влезе. Мак учтиво отказа.

Когато се настаниха на кожените кресла и погледнаха брачната консултантка зад бюрото, доктор Хуанита вече беше напълно осведомена по всички въпроси и само се преструваше на безпристрастна. Мак едва се удържа да не попита двете жени колко пъти са си приказвали, но в момента стратегията му беше да избягва всеки конфликт.

След няколко реплики, предназначени да предразположат съпрузите и да създадат атмосфера на взаимно доверие и топлина, доктор Хуанита ги покани да кажат нещо. Както можеше да се очаква, Лайза започна първа. Петнайсет минути бърбори като картечница колко е нещастна, колко е празен животът ѝ, колко е разочарована, без да пести думи за липсата на обич и амбиции у съпруга ѝ, както и за нарастващото му влечение към алкохола.

Челото на Мак беше цялото в синкаво-черни петна. Широка бяла превръзка закриваше една трета от него, тъй че не само бе описан като пияница, но и приличаше на такъв. Той стискаше зъби, слушаше, опитваше се да изглежда унил и потиснат. Когато дойде негов ред да говори, изрази подобни тревоги, но без да хвърля бомби. Каза, че повечето проблеми са причинени от него и е готов да поеме вината.

След като Мак млъкна, доктор Хуанита ги раздели. Лайза излезе първа в чакалнята да прелиства списания и да събира сили. Мак остана насаме с консултантката. Когато за пръв път изтърпя това мъчение, беше нервен. Сега обаче бе минал толкова много сеанси, че изобщо не се вълнуваше. Каквото и да кажеше, нямаше да спаси брака им, тъй че защо да говори?

— Имам чувството, че искаш да прекратиш този брак — започна доктор Хуанита с тих, мъдър глас, като го наблюдаваше внимателно.

— Искам, защото и тя иска същото. Копнее за по-лъскав живот, по-лъскава къща, по-лъскав съпруг. Аз просто не съм на такова ниво.

— Случвало ли ви се е някога да се смеете заедно?

— Може би, ако сме гледали нещо забавно по телевизията. Аз се смея, тя се смее, момичетата се смеят.

— А сексът как е?

— Е, и двамата сме на четирийсет и две и го правим средно веднъж на месец, което е тъжно, защото трае максимум пет минути. Няма страст, няма романтика, просто колкото да свалим напрежението.

Съвсем методично, като съединяване на точки в детска картинка. Не ме напуска усещането, че тя спокойно би минала без тия неща.

Доктор Хуанита си водеше записки, точно както правеше Мак, когато клиентите му не казваха нищо съществено, но все пак трябваше да запише нещо.

— Много ли пиеш? — попита тя.

— Далеч не толкова, колкото твърди Лайза. Тя е от семейство на трезвеници, тъй че три бири на вечер се смятат за дълбок запой.

— Но все пак пиеш твърде много.

— Онази вечер се прибрах, след като беше валял сняг. Подхлъзнах се на леда, ударих си главата и сега цял Клантън знае, че съм долазил у дома пиян-залян, строшил съм си черепа и оттогава ми хлопа дъската. Тя събира съюзници, Хуанита, разбираш ли? Разказва на всички какъв неудачник съм, защото иска хората да са на нейна страна, когато подаде молба за развод. Бойните планове вече са начертани. Неизбежно е.

— Предаваш ли се?

— Капитулирам. Тотално и безусловно.

Точно тогава дойде втората неделя от месеца — ден, който Мак мразеше повече от всички останали. Роднините на Лайза от клана Бънинг имаха традицията всяка втора неделя от месеца да се събират в дома на родителите ѝ за леко похапване след църковната служба. Оправдания не се приемаха, освен ако някой се случеше извън града, но дори и тогава на отсъствието не се гледаше с добро око и най-често липсващият ставаше мишена за убийствени клюки — разбира се, не в присъствие на децата.

Макар че челото му бе придобило още по-тъмносин оттенък и подутината си личеше, Мак не устоя на изкушението за едно последно тържествено сбогуване. Той пропусна църковната служба, реши да не се къпе и бръсне, облече стари джинси и зацапан пуловер, а за театрален ефект махна бялата марля, която закриваше раната, тъй че целият род Бънинг да загуби апетит, когато види ужасните шевове. Пристигна само с няколко минути закъснение, но достатъчно рано, за да попречи на възрастните да си доставят удоволствие с няколко предварителни рунда от клюкарския маратон. Лайза се престори, че не

го забелязва, както и почти всички останали. Дъщерите му се укриха на остъклената веранда заедно с братовчедките си, които, разбира се, бяха чули всичко за скандала и държаха да научат подробности за падането.

По някое време, точно преди да седнат на масата, Лайза мина покрай него и успя да изрече през зъби:

— Защо просто не си отидеш?

На което Мак весело отговори:

— Защото съм прегладнял и не съм хапвал прегорели ястия от втората неделя на миналия месец.

Присъстваха всички, общо шестнайсет на брой, и след като бащата на Лайза — все още с бяла риза и вратовръзка — благослови деня със стандартната си молитва към Всевишния, сервираха храната и обядът започна. Както винаги минаха около трийсет секунди, преди баща ѝ да започне да обсъжда цената на цимента. Жените се разделиха на малки клюкарски групи. Седнали отсреща, двама от племенниците на Мак само зяпаха шевовете му и не посягаха към чиниите си. Найсетне дойде неизбежният миг, когато майката на Лайза не можа да се удържи. При едно затишие в разговорите тя обяви на висок глас:

— Мак, клетата ти глава изглежда ужасно. Сигурно много боли.

Мак, който очакваше подобен залп, отвърна веднага:

— Нищо не усещам. Дадох ми чудесни хапчета.

— Какво стана?

Въпросът дойде от зетя лекар, единствения около масата с достъп до болничния картон на Мак. Нямаше съмнение, че е запомнил данните наизуст, подложил е на кръстосан разпит лекарите, сестрите и санитарите и знае за състоянието на Мак повече от самия него. Докато подготвяше планове за напускане на адвокатската професия, Мак имаше само едно съжаление — че не е съдил зет си за лекарска грешка. Други го бяха правили, и то твърде успешно.

— Бях пиан — гордо обясни Мак. — Прибрах се у дома късно, подхлъзнах се на леда и си ударих главата.

Цялото семейство от върли трезвеници настръхна около масата. Мак продължи невъзмутимо:

— Само не ми обяснявайте, че не сте го чули в пълни подробности. Лайза видя как стана. Разказала е на всички.

— Мак, моля те — промълви Лайза и изпусна вилицата си.

Всички вилици изведнъж застинаха във въздуха, освен тази на Мак. Той набоде парче жилаво пилешко и го натъпка в устата си.

— Какво „моля те“? — попита той с пълна уста. — Ти се погрижи всеки на тази маса да узнае твоята версия за станалото. — Дъвчеше, говореше и сочеше с вилицата жена си, която седеше на другия край на масата до баща си. — И вероятно си им разказала всичко за посещението ни при брачната консултантка, нали?

— Боже мой! — възкликна Лайза.

— Някой случайно да не е научил, че спя в кантората? — продължи той. — Не бива да се прибирам у дома, защото... е, нали разбирате, може пак да се подхлъзна и да падна. Или какво ли не още. Може да се напия и да пребия децата. Кой знае? Нали, Лайза?

— Стига, Мак — властно нареди тъстът.

— Слушам, сър. Съжалявам. Това пиле си е направо сурово. Кой го е готвил?

Тъща му настръхна. Гръбнакът ѝ се вдърви още повече. Веждите ѝ подскочиха.

— Аз, Мак. Имаш ли други оплаквания от храната?

— О, цял куп, но няма да издребнявам.

— Внимавай какви ги дрънкаш, Мак — предупреди го тъстът.

— Видяхте ли за какво ви говорех? — приведе се над масата Лайза. — Той не е на себе си.

Повечето присъстващи мрачно кимнаха. По-малката им дъщеря Хелън тихичко се разплака.

— Харесва ти да го казваш, нали? — викна Мак откъм своя край. — Същото сподели и с брачната консултантка. На всички го разправяш. Мак си удари главата и сега е пълно куку.

— Мак, няма да търпя подобен език — сурово изрече тъстът. — Моля те, напусни масата.

— Извинявай. Напускам с удоволствие. — Той се надигна и ритна назад стола. — А за вас ще е удоволствие да чуете, че няма повече да се върна. Малка тръпка на радост в живота ви, нали?

Докато излизаше, на масата се възцари тишина. Последното, което чу, бе гласът на Лайза:

— Толкова съжалявам.

В понеделник той прекоси площада към голямата и оживена кантора на своя приятел Хари Рекс Вонър — несъмнено най-гадният

бракоразводен адвокат в окръг Форд. Хари Рекс беше груб и гръмогласен скандалджия, който дъвчеше черни пури, ръмжеше на секретарките си и съдебните чиновници, определяше графика на делата, плашеше съдиите и ужасяваше всеки противник на своите клиенти. Кантората му приличаше на сметище — във фойето се трупаха купища кашони с папки, кошчетата бяха вечно препълнени, от етажерките стърчаха камари стари списания, под тавана се стелеше плътен слой синкав цигарен дим, друг плътен слой прах покриваше мебелите и лавиците, а край входната врата неизменно висеше пъстра групичка безпризорни клиенти. Мястото бе истински зоопарк. Нищо не ставаше в срок. От дъното вечно крещеше някой. Телефоните не спираха да звънят. Копирната машина винаги беше задръстена. И тъй нататък. Мак неведнъж бе идвал тук по работа и много харесваше хаоса в тази кантора.

— Чух, че си превъртял, момче — започна Хари Рекс, когато се срещнаха на прага на стаята му.

Големият кабинет без прозорци се намиреше в дъното на сградата, далеч от чакащите клиенти. Беше препълнен с етажерки, кашони, веществени доказателства, увеличени фотографии и дебели папки с клетвени показания, а по стените висяха евтини матирани снимки — предимно на Хари Рекс с пушка в ръка, застанал широко усмихнат над убити животни. Мак не помнеше точно кога е идвал за последен път, но бе сигурен, че нищо не се е променило.

Седнаха — Хари Рекс зад масивно бюро, отрупано с документи, а Мак на протрит брезентов стол, който се люшкеше напред-назад.

— Просто си цапардосах главата, това е — каза Мак.

— Изглеждаш ужасно.

— Благодаря.

— Тя подаде ли е молба за развод?

— Не. Току-що проверих. Каза, че ще наеме адвокат от Тюпълоу, не можела да вярва на никого тук. Няма да воювам, Хари Рекс. Нека вземе всичко — момичетата, къщата и вещите в нея. Обявявам фалит, затварям кантората и заминавам.

Хари Рекс бавно отрязва края на поредната черна пура и я пхна в ъгълчето на устните си.

— Наистина си превъртял, момче.

Той беше на около петдесет, но изглеждаше много по-стар и мъдър. Към по-младите обикновено се обръщаше с думата „момче“ в знак на благоразположение.

— Да го наречем криза на средната възраст. Вече съм на четирийсет и две и ми писна да бъда адвокат. Бракът ми не върви. Кариерата също. Време е за промяна, за нови хоризонти.

— Виж, момче, аз съм се женил три пъти. Да се отървеш от една жена не значи да подвиеш опашка и да бягаш.

— Не съм дошъл да търся професионални съвети, Хари Рекс. Наемам те да уредиш развода и фалита ми. Вече подготвих документите. Просто накарай някой от твоите чираци да ги подаде и да се погрижи за интересите ми.

— Къде отиваш?

— Някъде далеч. Засега още не знам, но щом пристигна, ще ти се обадя. Ако е необходимо, ще се връщам — все пак съм баща, нали разбираш.

Хари Рекс се отпусна на стола. Въздъхна и огледа купищата папки, натрупани безредно на пода около бюрото му. Очите му се спряха върху телефона с пет мигащи червени лампички.

— Може ли да дойда с теб? — попита той.

— Съжалявам. Трябва да останеш и да бъдеш мой адвокат. Имам единайсет текущи дела за развод, почти всичките по взаимно съгласие, плюс осем фалита, едно осиновяване, два имотни спора, една автомобилна катастрофа, един иск за трудово обезщетение и две дела между малки фирми. Хонорарите възлизат на около двацет и пет хиляди долара за идните шест месеца. Бих искал да ме отървеш от тях.

— Пълен боклук.

— Да, все същото, из което се ровя вече седемнайсет години. Прехвърли го на някой от дребните адвокати и му дай премия. Повярвай ми, няма нищо сложно.

— Каква издръжка можеш да си позволиш?

— Максимум три хиляди месечно, което е далеч повече, отколкото давам сега. Започни от две хиляди и виж докъде ще стигнеш. Тя вероятно ще изтъкне като причина за развода несъвместимост на характерите. Аз ще се съглася. Отстъпвам й пълните родителски права, но искам да виждам момичетата, когато идвам в града. Тя получава къщата, колата си, банковите сметки,

всичко. Няма да има нищо общо с фалита. Съвместното ни имущество не е засегнато.

— На какво точно обявяваш фалит?

— На „Джейкъб Маккинли Стафорд — адвокатски услуги“. Мир на праха му.

Хари Рекс сдъвка края на пурата и погледна молбата за фалит. В нея нямаше нищо особено — обичайните изчерпани лимити на кредитните карти, вечните неизплатени заеми и обременителни ипотечи.

— Не си длъжен да го правиш — каза той. — Тези неща все още може да се уредят.

— Молбата вече е съставена, Хари Рекс. Решението е взето заедно с още няколко други. Изчезвам, разбираш ли? Вдигам си чуковете. Пръждосвам се.

— Голям кураж имаш.

— Не. Повечето хора биха казали, че бягството определено е признак за страх.

— А ти как смяташ?

— Пет пари не давам. Не си ли тръгна сега, ще остана завинаги. Това е единственият ми шанс.

— Браво, мой човек.

Точно в единайсет часа във вторник, една бурна седмица след първото телефонно обаждане, Мак позвъни за втори път. Докато натискаше цифрите, той се усмихна и се поздрави за изумителните постижения през последните седем дни. Планът действаше съвършено, дотук нямаше нито една засечка, освен може би раната на челото, но и тя бе умело вплетена в бягството. Мак беше лежал в болница с травма на главата. Нямаше нищо чудно, че постъпките му са странни.

— Мистър Марти Розенбърг — каза любезно той и изчака да го свържат с големия човек.

Той отговори почти веднага и двамата си размениха по няколко встъпителни думи. Марти явно не бързаше, изглеждаше готов да продължава с общите приказки и Мак изведнъж се изплаши, че тази липса на деловитост ще доведе до промяна в плановете или някаква друга лоша новина. Реши да постави въпроса ребром.

— Виж, Марти, срещнах се с четиримата си клиенти и както навярно предполагаш, те всички изгарят от нетърпение да приемат твоето предложение. Срещу половин милион долара ще заровим цялата история.

— Чакай, Мак, половин милион ли беше? — попита Марти. Изглеждаше неуверен.

Мак зяпна с отворена уста и сърцето му спря.

— Разбира се, Марти — каза той и се засмя тихо и театрално, сякаш Марти бе подхвърлил поредната забавна шега. — Ти предложи по сто хиляди за всеки от четиримата плюс още сто за разносните по защитата.

Мак чу как в Ню Йорк шумолят разлистени документи.

— Хммм, чакай да видя, Мак. Говорим за случая „Тинзо“, нали?

— Точно така, Марти — отвърна Мак, разтърсван от страх, безсилие и отчаяние.

Мъжът с чековата книжка дори не си спомняше за какво става дума. Само преди седмица се бе държал съвсем делово. Сега си правеше оглушки. После Мак чу най-ужасяващите думи:

— Боя се, че сме объркали досиетата със съвсем друг случай.

— Сигурно се шегуваш! — кресна Мак.

Запази хладнокръвие, каза си той.

— Наистина ли сме предложили толкова много за тези злополуки? — попита Марти и си личеше, че преглежда записките си, докато говори.

— Адски си прав, предложихте, а аз най-почтено предадох офертата на клиентите си. Бяхме се споразумели, Марти. Ти направи разумно предложение, ние приехме. Не можеш да се отметнеш.

— Просто сумата ми се вижда висока, това е. Напоследък работя по толкова много дела за дефектни продукти.

Е, моите поздравления, едва не каза Мак. Имаш да вършиш купища работа за клиенти, които ще ти платят купища пари. Той избърса потта от челото си и усети как всичко се изплъзва от ръцете му. Помисли си, че не бива да изпада в паника.

— Изобщо не е висока, Марти. Да можеше да видиш Одел Гроув само с едно око, Джеръл Бейкър без лява ръка, Дъг Джъмпър с осакатена и безполезна лява ръка и Травис Джонсън с чукачетата вместо пръсти. Би трябвало да си поговориш с тези хора, Марти, да

видиш колко жалък е станал животът им и как са ги обезобразили моторните резачки на „Тинзо“. Тогава сигурно щеше да се съгласиш, че офертата от половин милион е не само разумна, но може би дори и малко ниска.

След последните думи Мак въздъхна и едва не се усмихна. Не беше зле като заключителна реч. Трябваше по-често да се явява в съдебната зала.

— Нямам време да обсъждам подробности и да споря по въпроса за отговорността, Марк. Аз...

— Името ми е Мак. Адвокат Мак Стафорд от Клантън, щата Мисисипи.

— Да, извинявай. — В Ню Йорк отново зашумоляха документи. Чуха се приглушени гласове, сякаш мистър Розенбърг заръчваше нещо. После отново заговори ясно и съсредоточено: — Мак, нали разбираш, че срещу „Тинзо“ е имало четири съдебни дела за тези резачки и компанията не е губила нито веднъж. Раз-два и готово. Никаква отговорност.

Естествено, Мак не знаеше това, защото отдавна беше забравил за намеренията да води процес. Но в отчаянието си каза:

— Да, и аз проучих делата. Но мислех, че няма да става дума за отговорност и вина, Марти.

— Добре, прав си. Ще ти пусна по факса документите за споразумението.

Мак си отдъхна.

— След колко време ще можеш да ми ги върнеш? — попита Марти.

— До два-три дни.

Те поспориха на дребно за текста на документите. Обсъдиха как да се разпределят парите. Още двадесетина минути разговаряха по телефона за всички онези подробности, с които се занимават адвокатите.

Когато най-сетне остави слушалката, Мак затвори очи, вдигна крака на бюрото и се отпусна в люлеещия се стол. Беше изцеден, изтощен и все още уплашен, но бързо се съвземаше. Усмихна се и след малко затананика песен на Джими Бъфет.

Телефонът упорито звънеше.

Всъщност той така и не бе успял да открие Травис Джонсън и Дъг Джъмпър. Носеха се слухове, че Травис е някъде на запад и кара камион — нещо напълно възможно дори когато разполагаш само със седем здрави пръста. Травис имаше бивша жена и пълна къща с деца, за които не бе плащал издръжка от години. Тя работеше нощна смяна в един супермаркет в Клантън и нямаше кой знае какво да каже на Мак. Спомни си обещанията му да уреди обезщетение, когато Травис бе загубил част от трите си пръста. Неколцина съмнителни приятели твърдяха, че Травис избягал преди година и не възнамерявал да се връща в окръг Форд.

За Дъг Джъмпър се говореше, че е мъртъв. Той бе влязъл в затвора в Тенеси за побой и вече три години нямаше вест от него. Никога не бе имал баща, а майка му се беше преселила. Няколко негови роднини живееха из окръга, но единодушно не проявяваха желание да разговарят за Дъг. Особено пък с адвокат, дори ако е облечен с камуфлажен ловджийски костюм, избелели джинси и туристически обувки или с някоя друга от маскировките, които Мак използваше, за да не бие на очи сред местното население. На камък удари и добрият стар трик с изкустителните намеци за тлъст чек. Нищо не помагаше и след две седмици издирване Мак най-сетне се предаде, когато за трети или четвърти път чу все същия слух: „Момчето сигурно е умряло.“

Той получи законните подписи на Одел Гроув и Джеръл Бейкър — този на Джеръл представляваше жалка драскулка, нанесена с дясна ръка върху страницата, — след което извърши първото си престъпление. Мистър Марти Розенбърг от Ню Йорк искаше нотариална заверка на документите за отказ от претенции, но това беше стандартна процедура при всички подобни случаи. Мак обаче бе уволнил секретарката си, която изпълняваше функциите на нотариус, а би било твърде сложно да си осигури услугите на друг.

Седнал на бюрото зад заключена врата, Мак старателно фалшифицира подписа на Фрида и удари нотариалния печат с изтекла дата, който пазеше под ключ в шкафа. Завери подписите на Одел и Джеръл и спря да се полюбува на майсторството си. Планираше деянието от няколко дни и беше убеден, че няма да го хванат. Фалшификациите изглеждаха чудесно, датата на печата почти не се

забелязваше, а и никой в Ню Йорк не би губил време да задълбава в подробности. Мистър Розенбърг и елитните му сътрудници толкова бързаха да приключат със случая, че щяха да хвърлят само един поглед на документите, да проверят две-три подробности и да изпратят чека.

Престъплението му се задълбочи, когато фалшифицира подписите на Травис Джонсън и Дъг Джъмпър. Разбира се, имаше оправданието, че най-съвестно се е опитал да ги намери и ако случайно се появяха, щеше да им предложи по двайсет и пет хиляди както на Одел и Джеръл. Естествено, ако още бе тук.

Но Мак не възнамеряваше подобно нещо.

На другата сутрин той използва пощенските служби — още едно нарушение на федералните закони, но то също не го притесняваше особено — и изпрати с експресна поръчка документите за Ню Йорк.

После Мак обяви фалит и мимоходом наруши още един закон, като скри какви хонорари очаква от своя шедьовър с моторните резачки. Можеше да възрази (и навярно точно това щеше да твърди, ако го хванеха), че хонорарите още не са били получени и тъй нататък, но тия оправдания не минаваха дори пред самия него. Впрочем той и не се опитваше да повярва в тях. Парите никога нямаше да бъдат видени от когото и да било в Клантън, а и в целия щат Мисисипи.

От две седмици не се беше бръснал и по негово мнение прошарената брада му отиваше. Престана да се храни и да носи костюми и вратовръзки. Синините и шевовете бяха изчезнали от челото му. Когато го виждаха из града, което не се случваше често, хората се сепваха и си шушукаха, защото по улиците бе плъзнал упоритият слух, че Мак съвсем се е побъркал. Новината за фалита му набързо обиколи съдебните кръгове и когато към нея се прибави вестта, че Лайза е подала молба за развод, адвокатите, чиновниците и секретарките почти престанаха да говорят за друго. Кантората му беше затворена и в работно време. Никой не вдигаше телефона.

Парите за обезщетенията бяха прехвърлени на нова банкова сметка в Мемфис, а от там тихичко се разпръснаха. Мак взе петдесет хиляди в брой, плати на Одел Гроув и Джеръл Бейкър и се почувства добре. Вярно, полагаше им се повече, поне по условията на отдавна забравените договори, които Мак бе пъхнал под носовете им, когато го наеха. Но поне според Мак в случая се изискваше по-гъвкаво тълкуване на въпросните договори, за което имаше няколко причини.

Първо, клиентите му бяха много щастливи. Второ, те със сигурност биха прахосали всичко над двайсет и пет хиляди долара, тъй че, за да съхрани парите, просто трябваше да задържи по-голямата част. Трето, двайсет и пет хиляди представляваха достойно обезщетение за техните травми, особено с оглед на факта, че двамата нямаше да получат нищо, ако навремето Мак не бе проявил съобразителността да подготви план за съдебен иск срещу производителя на резачките.

Четвъртата, петата и шестата причина следваха същата линия. На Мак вече му омръзваше да оправдава действията си. Всъщност знаеше много добре, че просто прецаква клиентите си.

Сега беше мошеник. Подправяше документи, укриваше доходи, мамеше хората. И ако си позволеше да се замисли над тези действия, би се почувствал жалък. Но в действителност Мак толкова се вълнуваше от предстоящото бягство, че понякога неволно избухваше в смях. След като престъпленията бяха извършени, вече нямаше връщане назад и това също му харесваше.

Той връчи на Хари Рекс чек за петдесет хиляди долара, с които да покрие първоначалните разходи по развода, и подписа необходимите пълномощни, за да може адвокатът да разчисти делата му от негово име. Останалите пари прехвърли в банка в Централна Америка.

Последният акт от умело планираното и блестящо осъществено сбогуване бе среща с дъщерите му. След няколко остри телефонни разговора Лайза най-сетне се смили и разреши на Мак да ги посети за един час в четвъртък вечерта. Тя щеше да излезе и да се върне точно след шейсет минути.

В неписаните правила на човешкото поведение някой древен мъдрец е решил, че срещи като тази са задължителни. Мак със сигурност би могъл да мине без нея, но тогава щеше да бъде не само мошеник, но и страхливец. Нямаше да му остане нищо свято. Предполагаше, че е важно момичетата да получат шанс да излят чувствата си, да поплачат и да попитат защо. Но тревогите му бяха напразни. Лайза ги бе подковала тъй старателно, че те едва събраха сили да го прегърнат. Той обеща да ги навестява колкото се може често, макар че напуска града. Момичетата приеха думите му с повече скептицизъм, отколкото бе допускарал, че може да съществува. След трийсет дълги и мъчителни минути Мак още веднъж прегърна

вдървените им телца и изтича към колата си. Докато потегляше, не се съмняваше, че трите жени планират нов и щастлив живот без него.

Ако си позволеше да размишлява над личните си провали и недостатъци, рискуваше да изпадне в меланхолия. Той потисна импулса да си припомни времето, когато дъщерите му бяха по-малки и животът по-щастлив. А дали изобщо някога бе живял щастливо? Честно казано, не можеше да прецени.

Върна се в кантората, влезе както винаги напоследък през задната врата и огледа за последен път стаите. Всички неприключени дела бяха предадени на Хари Рекс. Старите бяха изгорени. Юридическата литература, канцеларското оборудване, мебелите и евтините картини по стените бяха продадени или подарени. Той напълни един неголям куфар, чието съдържание беше грижливо подбрано. Никакви костюми, вратовръзки, сака, официални ризи и обувки — всички те бяха предоставени на благотворителни организации. Мак потегляше на път с лек багаж.

С автобус стигна до Мемфис, от там отлетя за Маями, после за Насо, където пренощува, преди да хване самолет за Белиз Сити. Изчака един час на задушното летище, като пиеше бира на малкия бар и слушаше как някакви гръмогласни канадци говорят развълнувано за риболов и мечтаят за бъдещето. Нямаше ясна представа какво го чака, но със сигурност щеше да е по-привлекателно от руините зад гърба му.

Парите бяха в Белиз — страна, чийто договор за екстрадиране със САЩ беше чисто формален. Ако надушеха следите му, а той твърдо вярваше, че това няма да се случи, тихомълком щеше да се прехвърли в Панама. По негово мнение шансовете да го заловят бяха нищожни, а ако някой започнеше да рови из Клантън, Хари Рекс скоро щеше да научи.

Самолетът за Амбъргрис Кей беше стара чесна с дванайсет места, претъпкана с охранени американци, които едва се побираха на тесните седалки. Но Мак нямаше нищо против. Гледаше през прозореца към блестящото тъмносино море на деветстотин метра под него — топлите солени води, в които скоро щеше да плува. На острова, северно от главния град Сан Педро, той си намери стая в един старомоден крайбрежен комплекс, наречен „Рифът на Рико“. Всички стаи представляваха уютни бунгала с тръстикови покриви и малки веранди отпред. Плати за една седмица в брой — вече никога нямаше

да докосне кредитна карта — и бързо навлече новите си работни дрехи: тениска, стари шорти и бейзболна шапка. Предпочете да ходи бос. Бързо откри бара, поръча си коктейл с ром и се запозна с човек на име Коз. Той висеше в единия край на бара от тиково дърво и създаваше впечатлението, че е закотвен там от доста време. Дългата му прошарена коса беше вързана отзад на опашка. Имаше бронзова, задебеляла от слънцето кожа. Говореше с едва доловим акцент от Нова Англия, палеше цигара от цигара и пиеше тъмен ром. Не след дълго се изтърва, че навремето е поддържал делови връзки с някаква неуточнена фирма в Бостън. Упорито разпитваше за миналото на Мак, но Мак бе твърде нервен, за да разкрие каквото и да било.

— Колко време ще останеш? — попита Коз.

— Поне колкото да хвана тен — отговори Мак.

— Може да не се получи толкова бързо. Я виж слънцето. Жестоко е.

Коз охотно предлагаше съвети за много неща в Белиз. Когато разбра, че няма да изкопчи нищо съществено от събеседника си, той каза:

— Умен си. Недей да приказваш много по тия места. Тук е пълно с янки, бягащи от едно или друго.

По-късно, легнал в хамака, Мак се люшкеше с вятъра, гледаше лениво към океана, слушаше прибой, пиеше ром със сода и се питаше дали наистина бяга от нещо. Не го преследваха нито заповеди за арест, нито съдебни решения или кредитори. Поне не бе чувал за подобни заплахи. И не вярваше, че съществуват. Ако решише, можеше още утре да се прибере у дома, но тази мисъл го отвърщаваше. Вече нямаше дом. Току-що бе избягал от там. Шокът от промяната не бе лек, но ромът определено помагаше.

През първата седмица Мак делеше времето между хамака и басейна, където предпазливо се приличаше на слънце, след което се оттегляше да отдъхне на верандата. Когато не дремеше, не се печеше край басейна и не висеше в бара, излизаше на дълги разходки край морето. Мислеше си, че не би било зле да си има компания. След много разговори с туристите от малките хотели и риболовните вили най-сетне му провървя с една приятна млада дама от Детройт. Понякога се отегчаваше, но скуката в Белиз беше далеч по-приятна от онази в Клантън.

На дваайсет и пети март Мак се събуди след лош сън. По някаква ужасна причина помнеше тази дата, защото на същия ден в Клантън започваше разглеждането на гражданските дела и при обичайните обстоятелства Мак щеше да е в съдебната зала заедно с още двайсетина адвокати. Когато дойдеше ред да обявят неговия случай, щеше да стане и да уведоми съдията, че мистър и мисис Еди-кои си присъстват и са готови да получат развод. Имаше насрочени поне три дела за този ден. Колкото и да бе тъжно, дори още помнеше имената на клиентите си. Цялата му работа не представляваше нищо друго, освен поточна линия, а Мак беше просто един нископлатен и ненужен работник.

Легнал гол под тънките чаршафи, той затвори очи. Пое си дълбоко дъх и усети застоялия мирис на кожа и дъбово дърво в старата съдебна зала. Чу как другите адвокати самодоволно изреждат подробности, добавени в последния момент. Видя как съдията с избеляла черна тога седи в масивното си кресло и чака нетърпеливо да подпише документите за разтрогване на поредния брак, благословен от небесата.

После отвори очи и докато гледаше бавното, безмълвно въртене на вентилатора и слушаше утринните звуци на океана, Мак Стафорд изведнъж почувства с огромна сила радостите на свободата. Бързо навлече някакви шорти и изтича по плажа към един кей, който навлизаше на шейсет метра навътре във водата. Продължи да бяга по кея и не спря, когато стигна до края. Смееше се, докато летеше във въздуха и падаше с мощен плясък. Топла и неописуемо приятна, водата го изтласка нагоре и той заплува.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.